

Foaia Diecezană

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului:</p> <p>Pe un an 240 Lei Pe jumătate de an 120 Lei Pe un pătrar de an 60 Lei Un număr 5 Lei Pentru străinătate pe un an 300 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană”, iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș.</p>	<p>Prețul inserțiilor:</p> <p>Pentru publicațiuni oficiale, congrese, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, dacă aci în sus 200 Lei</p>
--	---	--

Gânduri pentru neul an școlar.

Se începe un nou an școlar. Atâtea gânduri își cer expresie, pentru a putea zbura de la suflet la suflet. Și gândurile acestea nu se realizează așa cum le-aș dori în suflete, fiindcă puritatea lor nu se poate prinde definitiv de făptura noastră pământească. Simt un suflu puternic care străbate din rândurile nenumăraților copii de școală, ca un fluid subteran care-și are fixată albia către cer. Atâtea voinți de a se ridica, atâtea flăcări care se consumă pentru perfecțiune, atâtea minți cari caută dăra de lumină a stelelor. Și alături de ei, viața concretă, petrificată și rămasă, pe linia sa pământească, cu marginirile, murdăriile și boalele ei urâte. Deoparte luminițe cari ard pentru cer, de alta mucuri cari se scutură în sloată. Intre cele două lumi se interpuce o clasă aparte: clasa învățătorilor. Cu sufletul lor care trebuie să ardă pentru înalțimi și cu trupul lor care e legat de pământ. În jurul acestor 3 factori se petrece un proces grozav, cu privire la consecințele sale; procesul neamului. Fie că în el se pregătesc și se creiază structurile cari stau la temelie sa. Prin acest proces neamul se pregătește pentru viață sau pentru moarte. Și atunci lăsând la o parte banalitățile, pe cari le-aș putea scrie cu ocaziunea unui început de an școlar, gândul meu străbate adânc, până la sensul real și adevărat al școlii, acela care se leagă de destinele neamului. N'aș putea să fac vreo considerațiune, în legătură cu tineretul care crește din cultul și din dragostea mediului uman și cultural în care au fost obișnuiți să trăiască. Pentru ei, n'aș avea decât câteva îndemnuri, pentru ridicarea nivelului și tensiunii elanului, pe care fiecare copil îl păstrează într'un colțisor al sufletului; pentru elanul și truda către adevăr și către bine și pentru ca aceste năzuințe să le împletească, cu

dorința aceea, care se preschimbă în rugăciune, singura cuceritoare de har.

Pentru cei doi factori, gândurile mele devin cu mult mai grele și îngrijorate. Trăim într'o epocă de negație a valorilor spirituale. Neamurile cari au reacționat împotriva acestei stări de lucruri cu totul haotice, și-au dat seama că drumul pe panta materialismului, duce de-a dreptul la prăpastie. Și atunci iată sensul gândurilor mele, către învățătorii noilor generații: epoca întunecului e pe sfârșite. De undeva, dintr'un loc necunoscut, ni se spune că păcatul va începe să-și plece capul. Sabia de foc a adevărului s'a ivit ca o lumină în sufletele noastre. Se va termina cu o epocă îmbăcsită în murdăriile vremii, pentru a se începe o creație nouă pentru țara aceasta care merită.

Învățătorii! Rolul vostru se deschide atât de înalțător la deșteptarea neamului. Sădiți în inimile noilor generații dorul de înfăptuiri vrednice pentru țară, râvna către idealismul trăit prin fapte și nu propovăduit tuberculos în fraze de paradidactică.

Pregătiți pentru neamul nostru vlăstare curate, cu credință în adevăr, în bine, în dreptate și în Dumnezeu. Pregătiți-le mai ales prin exemplul vieții voastre. Pentru vremurile cari se anunță vijelioase și tulburi, neamul nostru trebuie să fie pregătit sufletește. Voi, dascăli de toate categoriile, primară, secundară și universitară aveți această datorie. Este singura închinare pe care o pot face noului an și este singura deluzie pe care o am și o simt în fața dezertorilor. Iar pentru adevărații Români, cu inimă și cu minte pentru neamul românesc, slova mea își strigă nemărginita bucurie. Pentru aceia cari își vor înțelege misiunea și vor contribui la învingerea definitivă a Neamului: *Invierea...*

Prof. N. Terteloga

Săptămâna.

„Nu vremea este sub om, ci omul sub vreme“.

De curând am cetit undeva o polemică interesantă și de mare interes bisericesc, în care se spune hotărât eliminarea slavonismelor din cărțile noastre bisericești de ritual.

Cunoscutul critic muzical Breazu, spune categoric: „Limba românească nu mai poate tolera slavonismul în cântarea bisericească“, iar mai departe: „Cărțile noastre bisericești de ritual îndeosebi Mineele, în tiparnițe cu cirilice, din punct de vedere lingvistic lasă foarte mult de dorit“.

Tipografiile diecezane precum și tipografia cărților bisericești, au înțeles de mult această problemă și au căutat să amelioreze starea, tipărind Mineele și diferite cărți de ritual cu caractere latine.

Dar inconvenientul inițial n'a fost înlăturat pe deplin și în mod practic din două motive:

1. — Mineele tipărite la București sunt atât de scumpe (cca 10.000 lei) așa încât sunt aproape inaccesibile.

2. — Celelalte cărți de ritual tipărite cu litere latine sunt numai pentru uzuri limitate.

Astfel s'a simțit lipsa unei lucrări care să cuprindă cântările și tipicul pentru toate sărbătorile de peste an, așa fel încât să fie accesibilă tuturor.

O lucrare care împlinește acest gol este cartea: „Antologhion sau flori alese bisericești“ acum apărută, scrisă de Dl profesor Constantin Vladu, profesor de tipic și cântare dela Academia Teologică a Eparhiei noastre. În numărul trecut al Foi Diecezane pâr. prof. Constantin Rudneanu i-a făcut o foarte documentată recenzie.

*

În focul polemicii susamintite, s'a emis teoria: „pacea europeană înseamnă pământ și cer național“, pentru că însuși Dl profesor Sextil Pușcariu, într'o conferință a sa spune că istoria poporului român se confundă cu istoria bisericii sale.

Comunistul P. Kropotkin în „Rolul istoric al Statului modern“ admite caracterul național al unui popor, când scrie: „pentru a putea determina încotro mergem, ce am dobândit până astăzi și ce nădăduim în viitor, va trebui să analizăm trăsăturile distinctive ale Statului cu toate caracteristicile sale naționale“. (Op. cit. p. 77).

Așadar dela extrema dreaptă la cea stângă se recunoaște principiul etnic fundamental al unui stat și respectiv națiune.

În fața acestei teorii stă Biserica — mai ales Biserica noastră națională — care s'a încadrat de secole în năzuințele și în linia de dezvoltare a Națiunii Române. Astfel trebuie să admitem concluzia dlui Breazu, că: „Că limba Românilor de azi nu mai poate tolera slavonismele în cântarea bisericească“.

Se pare că următoarele argumente practice pledează pentru ideea de sus.

Vremea când la concursul unei parohii reușea acel preot care știa mai bine și mai frumos să cânte, a trebuit de o bună bucată de vreme. Afară de unele imixtiuni politice și politicianiste.

Astăzi dela un preot concurent se cer o sumă de cunoștințe, ca să corăspundă complexului de viață religioasă și socială.

Acestei evoluții sociale au răspuns și gradele tot mai înalte ale învățământului teologic.

Dela școalele teologice cu pregătiri sumare din trecut, s'a ajuns la Institutele teologice ardelenne, cu pregătiri liceale, pretențioase, ca apoi — înafară de Facultăți — să se ajungă la Academii teologice, în al căror învățământ s'au încadrat alte discipline, rezervate odinioară Facultăților.

Desigur că înălțarea gradului învățământului teologic nu se datorește unei bune stări materiale a Bisericii, ci mai ales pasului pe care Biserica îl ține cu dezvoltarea organismului viu al Națiunii.

Trebue să recunoaștem că preoții generației tinere, în bună parte au rupt oarecum legătura cu literele cirilice, măcar că din obligațiune le-au învățat în teologie.

Iar dacă preotul nu se mai simte în stare a folosi cărțile cu cirilice desigur că *strana* cu atât mai puțin le va folosi.

Iată a doua problemă în Biserica: **strana**.

Până acum câțiva ani, având încă în învățământul primar învățători confesionali, preotul nu a prea fost silit să se ocupe de *strană*. După unire, trimițându-se aici învățători din alte părți ale țării, aceștia nu mai cunoșteau cântarea bisericească, ca apoi însăși școlile normale de dincoace să trimită pe sate învățători cari în bună parte nu erau stăpâni pe cele ale *stranei*, preotul generației tinere s'a văzut silit să se îngrijească să-și torneze cantori.

Biserica însăși pentru a preveni agravarea acestei probleme a înființat școalele de cantori. Iar ca o consecință Statul a dat o sumă de privilegii elevilor acestora, între cari, carnet de călătorie cu reducere pe C. F. R., precum și termen redus la armată. Acestea sunt contri-

buțiunile oficiale ale Bisericii și Statului la rezolvarea năcazului cu strana.

Dar prin acestea încă nu s'a rezolvit însuși miezul problemei cantonale. Strănille noastre sunt în ultimul timp, — de când au luat naștere pe sate organizațiile religioase „Sf. Gheorghe” — pline de tineret în care se dezvoltă tot mai mult dra gostea de Biserică. Acest tineret este silît să se mulțumească cu Octocele și Catavasierele, tipărite cu litere latine. De Minee se folosesc abea foarte târziu și atunci după pregătiri prealabile și cu multă trudă, cântând doar numai bucățile strict necesare, învățate mecanic pe din afară. Din acest inconvenient s'a constatat, că puțini au plăcerea a se iniția în literile cirilice iar cântarea nu se execută cu acea libertate a unui bun cunoscător, și pe de altă parte cantorii nu mai răsfoiesc paginile Mineelor pentru îndrumările tipiconale.

Cartea Dlui profesor Constantin Vladu, „Antologhion sau flori alese bisericesti” în mare parte și în mod fericit a rezolvit acest gol. În 660 pagini, se cuprind toate cele necesare tuturor slujbelor de peste an, tipicul și inclusiv cele 8 glasuri. Multe lucruri care nu se află în Minee sunt cuprinse în ea. Așa este de exemplu tipicul și celelalte pentru ziua de 1 August.

Cu prețul de 230 lei este accesibilă tuturor cantorilor, cari avându-o la îndemână în afară de aprofundarea tipicului, pot veni totdeauna binepregătiți pentru toate slujbele de peste an.

La apariția adestei binevenite lucrări trebuie să ne gândim la Prea Sfințitul Părinte Episcop, care a binevoit a da binecuvântarea și încurajarea pentru editarea ei. Ca și în alte împrejurări de mare importanță și în acest caz Prea Sfințitul a sesizat atât de subtil problema încurajând fericita ei rezolvire.

Cartea merită toată atențiunea, căci umple un gol mare din ritualul nostru.

Pr. Traian Constantin

Scurtă privire istorică asupra bisericii ortodoxe române din Banat.

de Pr. Constantin Târziu
licențiat în teologie.

În privința stării sociale și culturale a clerului român în sec. XVIII reproducem o pagină din impresiile unui martor ocular.

„Preoții lor (ai Românilor), sau popii se deosebesc de popor numai printr'o îmbrăcăminte curată. Ei poartă peste cămașă și pantaloni o

haină lungă, neagră, ale cărei laturi sunt suprapuse una peste alta pe piept și peste care se încing cu un brâu sau cu legătură unguerească; în timp de iarnă mai poartă pe deasupra un cojoc violet sau albastru. Ei își lasă să crească barba și părul, își acoperă capul cu o pălărie lată, rotundă și în loc de a-și înfășura picioarele după felul Valachilor, ei sunt încălțați cu ghete sau cisme¹⁾“.

Adânca ignoranță, în care omul primitiv se află printre Valahi, este ușor de înțeles, deoarece preoții lor, ei înșiși, nu sunt mult mai bine instruiți. În a ceti și a cânta se mărginește toată știința lor. Ei nu se gândesc decât să tragă foloase din sfânta lor misiune; de aceea se foloseau până acum în acest scop de astfel de mijloace, la care cel mai nemernic om putea recurge.

Eu zic, până acuma, deoarece înțeleapta împărăteasă a luat măsuri, ca în viitor niciunul din supușii Valahi și Sârbi să nu poată fi hirononisit, până ce nu-și va fi terminat studiile în colegiul înființat la Neoplanta lângă Petrovaradio și nu va fi învățat limba latină.....

Acești preoți sunt obișnuiți a-și venera arhiepiscopii, episcopii și arhimandriții lor ca pe niște zeități; ei se aruncă înaintea lor cu fața la pământ, le sărută picioarele și nu știu ce să facă mai mult decât să recomande poporului aceeași venerațiune față de ei; de a elibera poporul de multele prejudecăți și superstiții, este cu atât mai puțin de așteptat din partea lor, cu cât nici ei nu sunt liberi de acestea. Asemenea ei nici nu-și prea dau silința de a desvâța poporul de asemenea obiceiuri.....; în Banat există abuzul că preotul ca o îndatorire formală ia o anumită taxă în proporție cu lungimea spovedaniei sau chiar cu păcatele mărturisite²⁾.

Poate că Griselini ca romano-catolic va fi exagerat întru câtva, dar evident că starea preoțimii noastre nu va fi fost cu mult mai bună decât cea descrisă în aceste rânduri. Și cum putea fi ea mai bună când înșiși șefii lor ierarhici sufereau de lipsuri morale, de cari un episcopat oarecare nu e permis nici într'un caz să sufere. Pentru a da deci o icoană fidelă a vieții bisericesti sub ierarhia sârbească, reproducem câteva șire dintr'un faimos „Plan de catolicizare a Românilor Bănățeni³⁾“ care cu toate că s'ar părea că cuprinde exagerațiuni grosolane la adresa ierarhilor sârbi, vom vedea mai departe că afirmațiunile ce le cuprinde sunt confirmate încă de multe alte ori de către acte oficiale ale

1) Fr. Griselini o. c. p. 161.

2) Fr. Griselini o. c. p. 166.

3) Dr S. Reli o. c. p. 17.

statului austriac, precum și de către Români contemporani; așa fiind noi vom considera ca cel puțin în parte adevărate afirmațiunile următoare: „Căpeteniile bisericesti negliându-și cu desăvârșire împlinirea datorințelor profesionale, și urmând voinții lor nețârmurite și independente, au ajuns așa de departe prin ei înșiși și prin neglijența clerului lor supus, în cât poporul, neîngrijit și fără nici o educație religioasă, degenerază din zi în zi și grăbește spre o demoralizare totală..... E lucru înțeles că episcopii sârbi nefiind pregătiți din tinerețe pentru starea preotească..... și..... fiind convinși că nu vor fi trași la răspundere de către nimeni pentru administrarea bisericească cuvenită, execută alegerile episcopale necesare și numirile de arhimandriți și de protopopi după voința lor îngâmfată, și în mod arbitrar, ca niște despoți și autocrați. Din aceste cauze s'au obișnuit ei cu puterea absolută și ca niște adormiți uitând de toate, au înlăturat cu desăvârșire chemarea lor preotească de păstori sufletești și arhipăstori ai turmei spirituale, făcându-se egoiști și ahtiați de glorie. Nu onorează deloc cele sfinte, nu-și iau de loc la inimă grija pentru o cultură mai bună a preoțimii tinere, negliază o plinire mai exactă a serviciului divin, nu se străduiesc deloc a povățui și învăța poporul de jos.....; ei au grijă numai de exercitarea autocrației lor și de a strânge averi spre a putea trăi în tihnă⁴⁾„. Iată deci, ce activitate înțelegeau să aibe cei mai mulți dintre pravoslavnicii episcopi sârbești ai Banatului, și în astfel de condiții nu ne putem aștepta la mare lucru nici dela preoțimea subordonată lor.

§ 2. *Episcopia Timișorii*

Cel dintâiu episcop sârb de după emigrarea lui Arsenie III este la Timișoara, Isaia Diacovici (1694—1708) care fu numit la 8 Iulie 1694 ca titular al acestui scaun⁵⁾. Dar deoarece Timișoara era ocupată de Turci și acolo rezida episcopul Constantin, Isaia își ia reședința la Becicherecul-Mare⁶⁾, la Ineu și dela 1705 la Arad⁷⁾ creind astfel dieceza Aradului prin unirea diecezei ienopolitane cu dieceza Orăzii Mari⁸⁾. Isaia Diacovici păstorește până la 20 Iulie 1708 când fu ales mitropolit al Carlovițului.

Greului Constantin (1704—13) adevăratul episcop al Timișorii îi urmă Ioanichie sau Ioan Vladislavlievici (1713—27) care fu numit la 20 Decembrie 1713. Despre Ioanichie se știe că

în timp ce Timișoara era asediată de Austrieci, el se furișă în tabăra lui Eugeniu de Savoya dându-i informații asupra situației cetății și a forțelor turcești, Turcii îl prinseră asupra faptului și se pare că a suferit mult din cauza aceasta, scăpând totuși cu viața. El rămase în scaun și după izgonirea Turcilor cu toate că se pare că fusese numit ca și predecesorul său de către patriarhul din Ipec, iar Eugeniu de Savoya îl aprecia foarte mult pentru serviciile ce i le adusese. Chiar regele Carol III (1712—40) a dat ordin căpitanului Gyurko al districtelor Lugoj și Făget să dea asistență vlădicăi Ioanichie⁹⁾, probabil cu ocaziunea vizitațiilor canonice ce le făcea. Ioanichie moare la 7 Oct. 1727¹⁰⁾.

(Urmează).

RECENSIE.

Preotul Mihail Bulacu, docent Univ. și prof. la Sem. Ped. București: „Spiritul Catehezei patristice în școala românească“.

Stabilindu-se principiul că toți marii pedagogi creștini au respectat practica apostolică, ca prin cateheze să facă ucenicii ai unei vieți sincere trăite, autorul trece la al III-lea capitol tratând despre „Spiritul catehezei patristice în școala românească veche“ (p. 27—42). Aici autorul relevă spiritul catehizării în școala românească veche, bazat pe textul bucoavelor vechi, al căror text se păstrează în istoria literaturii române vechi, ca cele dela Bălgrad dela 1669, dela Râmnic din 1726, dela Iași din 1775 (p. 30—32). Lucrarea de seamă ce ne descoperă spiritul catehezei creștine în școala românească veche, este cea de pedagogie creștină, sau tratat despre buna conducere, educarea și formarea pe care copiii trebuie s'o primească dela părinți pioși și dascăli virtuoși, rămasă în manuscris grecesc dela Mitropolitul Grigore al IV-lea Miculescu, (p. 33—43). Autorul remarcă cuprinsul acestui tratat, evidențiind cu texte principiul educației religioase a copiilor, istorisirile biblice, sub forma narativă a expunerii lor, școala duminicală, cântarea creștină a copiilor ca mijloc educativ, mărturisirea și împărtășirea copiilor, ajungând la concluzia școalei creștine pentru pietate și virtute. Din această lucrare, ca și din altele, autorul conchide că atmosfera creștină ortodoxă a catehezei patristice a fost în practica Bisericii noastre și s'a aplicat în școala româ-

4) Dr S. Reli o. c. p. 33.

5) Pr. Gh. Cotoșman o. c. p. 114.

6) E. Popovici o. c. cart. II. vol. IV. p. 426.

7) Dr Gh. Ciuhandu o. c. p. 6 crede că la 1703.

8) Dr S. Reli o. c. p. 29.

9) Dr. Gh. Popovici o. c. p. 297 și 322.

10) Pr. Gh. Cotoșman o. c. p. 115—130.

nească veche (p. 42). Dar autorul nu se mulțumește cu aceste constatări privitoare la trecut, ci pentru interesul practic al problemei, ține să arate nevoia utilizării catehezei patristice în școală, atât în prezent, cât și în viitor. De aceea capitolul următor stăruiește asupra laturei „Recunoașterea superiorității catehezei patristice” care este apreciată nu numai pentru faptul că aparține ortodoxismului, și că a fost în școala românească veche, ci și de reprezentanții școlii românești, filosofi și pedagogi, precum și de reprezentanții confesiunilor creștine apusene (p. 43—44), cum este în special marele pedagog W. Foerster. De aceea autorul tratează în continuare capitolul „revenirii spiritului catehezei patristice în școală”, preocuparea ce aparține celor mai de seamă reprezentanți ai creștinismului practic, în lumea popoarelor ortodoxe vecine. (p. 46—50). În sensul acesta se exprimă pedagogii și teologii ortodoxi ca Hamilcar Alivissatos și Moraitis dela Atena, precum și Bratsiotis, Nissiotis, apoi Zencowski, Lagowski, Tscheverikof dela Institutul teologic ortodox rus din Paris, G. Pașeff și G. Dimitriev dela Sofia și alții. Astfel și la primul congres de teologie ortodoxă, dl Prof. H. Alivissatos, în cuvântarea de deschidere a arătat că se simte „nevoia de a se forma o conștiință ortodoxă” (p. 47), iar „teologia ortodoxă modernă, prin această lucrare în adevăr grea, dar frumoasă și nobilă ambițiune, prin revenirea sa absolută la tradițiile Sf. Părinți, primind reconfortarea spirituală indispensabilă merge cu pași rapizi spre a forma o pură și integrală conștiință ortodoxă, (p. 48). Deci într-o formă scurtă se evidențiază această importantă problemă generală a ortodoxiei, de care autorul caută să țină seamă în această lucrare.

Astfel autorul ajunge la concluzia că „metoda învățământului religios în școala românească trebuie să continue ca și în trecut același spirit binefăcător, al catehezei ortodoxe patristice”. Cum afirmă autorul „nu este nevoie a se crea o nouă metodologie ortodoxă în școala noastră actuală, ci din contră, a se desgropa de sub vâlul vremilor practica și frumusețea metodei catehezei ortodoxe patristice, care ne-a dat caracterele creștine verificate și trecute multe în lumea sfinților ca adevărate modele de viață creștină”. (p. 49). Este de remarcant deasemenea faptul că autorul nu exclude legătura învățământului religios cu pedagogia modernă, când afirmă „că nimeni nu contestă progresele științifice făcute de psihologia și pedagogia experimentală cu însemnate înrâuriri și asupra metodelor,..... și aceasta mai ales în ceea ce privește cunoașterea individualității. — Dar, ele nu sunt

decât lentilele tehnice moderne prin care examinăm mai adânc și sub un unghiul observator același fond sufletesc religios al individualității copilului și adolescentului în actualul catehemenat al școlii noastre. — De aceea aceste instrumente ale tehnicii moderne pot să fie întrebuintate fără să ne deruteze din obiectivul școlii noastre ortodoxe căreia trebuie să-i fie subordonat ca material tehnic mijlocitor” (p. 48—49).

Astfel o temă ce s'ar părea că ar avea caracterul arid de specialitate, autorul ne-o înfățișează în mod atractiv în atmosferă de actualitate, și interesant documentată. Prin această lucrare promite a continua mai departe, dezvoltarea pe rând a capitolelor ce interesează metodică învățământului religios în școală, sprijinit pe temeuri ortodoxe. Apreciind deci această lucrare, așteptăm dela autor ceea ce ne promite și-i dorim deplină izbândă.

(Sfârșit)

Ș T I R I

† **Thomas G. Massaryk** fostul președinte al republicii aliate, Cehoslovacia, a murit în vârstă de 88 ani. Răposatul a fost unul din cei mai de seamă bărbați nu numai ai patriei sale — la reînvierea căreia a avut partea leului, — ci ai timpului acestuia. În tinerețe a făurit osatura morală a patriei, pe care în anii maturității, în clipe de crâncenă prefacere europeană, a încheiat-o aievea. Recunoscătoare, patria l-a ales întâiul ei președinte; până aproape de adânci bătrânețe, cu înțelepciune și putere de muncă uimitoare a condus-o pe căile adevăratului progres.

România, care a suferit aceleași dureri ca și patria lui Massaryk, îl deplânge astăzi cu multă jale.

Recunoștință multă trebuie să păstreze păstorului său bun Șipetul ortodox. Răposatul preot Toma Porumb care n'a păstorit comuna sa natală decât câțiva ani, a reușit în acest răstimp să o'nzestreze cu biserică nouă și cu casă parohială. A spălat porecla de „sat fără biserică” ce apăsa asupra acestei fruntașe comune din județul Timiș-Torontal.

Frumoasa înmormântare din ziua de Sântă-Mărie-Mică în frunte cu pâr. protopop I. Geția și șase preoți a fost prinosul de admirație și de recunoștință pe cari împreună slujitorii în via Domnului încă au ținut să-l dea unui binemeritat confrate al lor!

Conferința preoților din tractul Bisericii albe s'a ținut joi în 9 Septembrie a. c., sub conducerea noului protopop Ioan Oravițanu în Sasca-română. Despre interesantele debateri ale acestei conferințe am primit un documentat raport pe care îl vom publica în numărul nostru viitor.

Din salariile pro August a. c., se rețin încă 100 lei pentru un caz de moarte!

Din activitatea cercurilor preoțești.

Duminică 22 August, au participat în comuna Fârdia, membrii: Gheorghe Garoi președinte din Fârdia, Emil Damșa din Fârdia, Alexandru Popovici din Bucovăț, Iosif Unipan din Gladna-rom., Gh. Cornean din Zolt. După săvârșirea sfintei liturgii în sobor, predică Păr. Iosif Unipan despre credință. La Vecernie, conferențiază Păr. Gh. Cornean despre combaterea trifismului. Atât la liturgie, cât și la vecernie pe lângă credincioșii din comună au mai participat și ostașii din comunele vecine.

* * *

Duminică în 5 Septembrie, s'au întrunit în comuna Mătrnicul-mic, membrii: Gheorghe Garoi președinte, Alexandru Popovici, Iosif Unipan, Emil Damșa, Ioan Marinescu și Gh. Cornean.

La ora 9 se face sfințirea apei în sobor, când se sfințește biserica renovată în decursul anului. La ora 10 începe sfânta liturgie în sobor. La priceasnă predică Păr. Emil Damșa, despre ertarea păcatelor. La vecernie, conferențiază Păr. Alexandru Popovici despre baptism, iar după vecernie conferențiază licențiatul în teologie Emil Damșa din Fârdia, despre „bolnavi și păstorul sufletesc”. Atât la sfințirea apei, cât și la liturgie și vecernie, biserica a fost tixită de mulțimea credincioșilor din comună și comunele vecine și din depărtări.

* * *

Joi în 9 Septembrie, a doua zi a sărb. „Nașterea Născătoarei de Dumnezeu”, zi de rugă pentru comuna bisericească Verciorova, membrii cercului religios Borlova s'au întrunit în Verciorova, participând preoții: Ioan Jucos din Zervești președintele cercului, Nicolae Cojocariu din Borlova, Nicolae Cojocariu din Verciorova secretar, Nichifor Lazar din Zlagna, Mihai Seraci din Rueni-Turn, George Golopența din Dalci-Cieleni. Sfânta liturgie celebrată în sobor cu răspunsurile date de corul bărbătesc înființat cu destulă desteritate de vrednicul învățător din Borlova Virgil Cojocariu a fost la înălțime. Predica s'a rostit de părintele Ioan Jucos ca președinte vorbind despre așezământul sfânt și Dumnezeuesc combătând cu energie și argumente sectarismul în prezența unui numeros public din loc și jur.

* * *

Membrii cercului preoțesc „Teregova” s'au întrunit joi, 9 Septembrie a. c., în parohia Sadova-Nouă, fiind aici a II-a zi de prăznuire a hramului Sf. biserici. Au participat: Pr. Vasile Paica, Pantelimon Domil, Ilie Sirbu, Simion Șandru, Dimitrie Stoichescu, Ioan Coșariu, Valeriu Suru, Dr. Traian Coșeriu, Gh. Bihoiu și Marcu Bănescu. După săvârșirea în sobor a serviciilor divine, a predicat Păr. Ilie Sirbu și a ținut conferință Păr. Valeriu Suru.

Cu acest prilej s'a sfințit și noul local al primăriei comunei. A vorbit aici parohul comunei Simion Șandru, care a izbutit să lege strâns conducerea civilă a comunei de biserică, pe care deasemenea a reparat-o și o ține în bună îngrijire.

* * *

Cerc preoțesc. *Duminică în 5 Septembrie a. c.* a fost cerc pastoral preoțesc în Jdioara, la care au participat preoții: Toma Birescu-Cireșul, Const. Popoviciu Nădrag, Aurel Rusulescu-Criciova și Dimitrie Blidariu Jdioara. S'a servit sf. Liturgie în sobor, răspunsurile au fost date de corul local sub conducerea dlui inv. Daminescu. La Priceasnă a predicat Pr. Rusulescu despre „Pericolul francmasoneriei și a sectarismului pentru poporul românesc”.

La împărțirea anaferei păr. Blidariu din loc mulțumește cucernicilor preoți pentru cinstea ce au făcut-o comunei prin ținerea cercului pastoral talmăcind și bucuria credincioșilor pentru această serbare, mulțumește apoi și „Ostașilor Domnului” din comunele învecinate pentru participare la această sărbătoare.

După masă s'a săvârșit Vecernia predicând păr. Birescu despre „Păstrarea credinței strămoșești” care a fost ascultat cu mult interes. Terminându-se Vecernia s'a desfășurat în curtea sfintei biserici un program bine întocmit de către Echipa Regală și studenții premilitari din tabăra de muncă.

Preotul locului deschizând serbarea, arată rostul cercurilor pastorale al căror scop este de a se ține cât mai strânsă legătura dintre popor și biserică. Apoi luând cuvântul șeful Echipei Regale dl. Ioan Rachitovici vorbește despre datorii credincioșilor față de biserică și rolul bisericii în trecutul neamului românesc.

Corul studenților premilitari a executat câteva cântări religioase și naționale cari au plăcut foarte mult.

De încheiere vorbește dl. inv. Daminescu comandantul studenților premilitari făcând o dare de seamă despre activitatea taberei de muncă a celor trei serii de studenți premilitari, mulțumind locuitorilor pentru atențiunea și concursul dat pentru ca munca să fie dusă la bun sfârșit.

Se atrage din nou atenția asupra ordinului primitor la cele 5 kg. ceară pe care fiecare preot e obligat a o aduce la fabrică în fiecare an. Cele mai noi dispoziții prevăd încheierea raportului pe acest an la 1 Noembrie a. c., după care data celor în întârziere li se vor impune situații mai oneroase, poate și de ordin moral!

CONCURS.

Consiliul parohial ort. român din comuna Năidaș, jud. Caraș, publică concurs, cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare în Foia Diecezană din Caransebeș — pentru ocuparea postului de paroh al parohiei Nr. I de clasa II-a din comuna Năidaș, protopresbiteratul Biserica-albă.

Beneficii:

1. Una sesiune parohială, constătătoare din 34 jug. pământ arabil, — după care alesul paroh supoartă toate sarcinile publice.
2. Stola uzuală.
3. Ne fiind casă parohială, parohul ales se va îngriji de locuință.
4. Parohul ales este obligat a catehiza la școalele din loc, fără altă retribuțiune.
5. Reflectanții au să înainteze odată cu petiția și încuviințarea Prea Sfințitului D. Episcop Diecezan, fără de care nu pot fi luați în lista candidaților.

Reflectanții cu calificația în regulă, să-și înainteze cererile de concurs, adresate Consiliului parohial ort. rom. Năidaș, prin Prea On. Oficiu Protopresbiterat ort. rom. al Bisericii-albe, — cu sediu în Răcăjdia și să se prezinte în vre-o Duminică sau sărbătoare, cu știrea Prea Onor. Domn Protopresbiter tractual, spre a-și arăta dexteritatea în cântare, tipic și oratorie; dar la nici un caz în ziua alegerii.

Naidăș, din ședința consiliului parohial, ținută la 9 Maiu 1937.

Secretar,
Romul Pitic

2-3

Președinte,
Petru Munteanu
paroh

În conțelegere cu mine: Ioan Oravițan protopresbiter.
Nr. 3743 B ex 1937.

Acest concurs se publică cu aceea că — în baza aliniatului ultim al §-ului 29 din Regulamentul pentru parohii și în baza decisului consistorial ddo 3 Martie 1914 și respective 14 Aprilie 1914 Nr. 3058 B, ridicat și la valoare de concluz sinodal cu concluzul Nr. protoc. 33 ex 1914, precum și avându-se în vedere decisiunea Consistorului mitropolitan Nr. 358 1926 din 23 Noemv. 1929 — se enunță obligamentul credincioșilor de a presta și birul parohial, care este o parte integrantă și legală a dotațiunei preoțești.

Caransebeș, din șed. cons. eparhial ținută la 28 Iunie 1937.

Episcopul diecezan:

† **VASILE**

Concurs.

În baza decisului Ven. Consiliu Eparhial No. 3799 B ex 1937, Consiliul parohial ort. rom. din comuna Șemlacul-Mare județul Timiș-Torontal escrie concurs pentru ocuparea postului de paroh al parohiei II., vacantă de clasa II-a din Șemlacul-Mare protopopiatul Vârșețului, cu termen de recurgere de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“ din Caransebeș.

Beneficii;

- 1) Sesiunea a II-a parohială constătătoare din 32 jug., după care alesul preot are să plătească toate dările.
- 2) Stola se fixează: 100 lei pentru înmormântare și 200 lei pentru cununie.
- 3) Birul parohial uzitat*).
- 4) Casa parohială compusă din 4 camere.
- 5) Un grajd, una cocină, un șopron.

Doritorii de a ocupa acest post vor înainta petițiunea adresată consiliului parohial din Șemlacul-Mare, Prea On. Oficiu Protopresbiteral din Vârșeț, având a se prezenta în vr-o Duminecă sau sârbătoare în biserică, pentru a-și arăta dexteritatea în cântare și oratorie, dar nici de cum în ziua alegerii.

Recurenții vor avea și încuviințarea Prea Sfințitului Episcop Diecezan.

Șemlacul-Mare în ședința Consiliului parohial la 11 Iulie 1937.

Mircea T. Popoviciu
preș. cons. par.

3-3

Ion Ciclovan
not. cons. par.

Văzut!
Traian Oprea
protopresbiter

*) În Nrul 36 s'a fost publicat greșit.

Publicație de licitație.

Pentru darea în întreprindere a lucrărilor de construire a bisericii ort. române din comuna Clopodia specificate în condițiunile de licitație se publică licitație din nou cu oferte închise și sigilate pe ziua de 3 Octomvrie a. c., la ora 11 a. m., casa parohială.

1. Planul și devizul de spese și condițiunile generale și cele speciale se pot vedea la Oficiul parohial din Clopodia.

2. Concurenții vor înainta deodată cu oferta închisă și vadiul de 10%, din prețul oferit.

3. Nu vor fi admiși la licitație decât antreprenorii cu cvalificație recerută.

4. Antreprenorul în seama căruia vor rămânea lucrările va restitui comunei bisericești spesele avute cu compunerea elaboretețelor tehnice.

5. Concurenții nu pot pretinde nici un fel de spese pentru participarea la licitație.

Comisia de licitație își rezervă dreptul a alege și preda lucrările acelui antreprenor în care va avea mai mare încredere.

Din ședința consiliului parohial ținută în comuna Clopodia la 27 Iulie 1937.

Miron Băleanu Constantin Munteanu

par. preș. con. par. notar cons. v. preș. cons. par.

Ioan Albu

secr. cons. par.
dir. școlar.

Comitetul Școlii Normale de Învățători „Ioan Popasu“ din Caransebeș

Nr. 30/1937-38.

Publicațiune de licitație.

Comitetul Școlii Normale de Învățători „Ioan Popasu din Caransebeș aduce la cunoștință că în ziua de 20 Septemvrie 1937, la orele arătate mai jos, în cancelaria școlii se va ține licitație publică, — neaprobându-se rezultatul primei licitații, — pentru a se aproviziona cu următoarele:

I. La orele 10 a. m., pentru cca 6.000 kg. carne de vită, 1.000 kg. carne de porc, 600 kg. carne de vițel, și 1.200 kg. carne de oaie, 500 kg. de mezeluri (salamă de iarnă și de vară, cârnați de porc, saifalade, parizer, polonezi, de șuncă, etc.) 400 kg. unsoare topită.

II. La orele 11 a. m., pentru circa 400 kg. săpun de rufe.

III. La orele 4 p. m., pentru circa 7.00 kg. brânză de oaie, 200 kg. brânză de vacă, 5.000 litri lapte, 150 kg. smântână, 100 kg. unt și 8.000 bucăți ouă de găină.

IV. La orele 5 a. m., pentru circa, 20 kg. ardei, măcinat, 15 kg. piper boabe, 6 kg. ceaiu, 3 kg. cheag, 3 kg. chimion, 15 kg. supliment Frank la cafea, 120 kg. drojdie, 50 kg. gris, 20 kg. mac, 3 kg. scortșoară pisată, 1/4 kg. vanilie, 3 kg. muștar, 200 kg. lămâi, 5 kg. sare de lămâe, 1/8 kg. salicil, 3 kg. stafide, 200 kg. cafea boabe prăjite, 100 kg. linte, 100 kg. mazăre, 600 kg. orez, 300 kg. arpăcaș, 300 kg. oțet, 10 kg. untdelemn, 80 kg. ulei vegetal rafinat, 700 kg. zahăr, 100 kg. pește sărat mare, 70 kg. sodă caustică, 1.300 kg. sare de bucătărie, 20 kg. scrobeală, 10 kg. sinoală pentru rufe, 1.000 kg. paste făinoase de Timișoara sau Sibiu.

Licitațiile se vor ține în conformitate cu art. 88-110 din Legea Contabilității Publice, Regulamentul Ofi-

ciului Central de Licitații și normele publicate în Monitorul Oficial Nr. 127/1931.

Licitanții vor depune, la licitație, ofertele închise și sigilate împreună cu o garanție de 5% din prețul licitat.

Ofertele se vor face în conformitate cu caetele de sarcini, cari se pot vedea zilnic la direcțiunea școlii în orele dela 8-12 a. m.

Caransebeș, la 7 Septemvrie 1937.

Președintele Comitetului,

Gh. Repede.

Secretarul Comitetului,

Gh. Neamțiu.

Judecătoria mixtă Caransebeș, secția c. f.

Nr. 1669/1937 c. f.

Publicațiune de licitație și condițiunile de licitație.

În cauza de executare pornită de urmăritorul Gheorghe Hurduzeu dom. în Bucosnița contra urmăritului Nicolae Bejerița (căs. cu Maria Andrei) dom. în Bucosnița, la cererea urmăritorului Judecătoria ordonă licitațiunea execuțională nouă în baza art. 144, 146 și 147 art. 176 și 185 din legea LX. din 1881, asupra porțiunei de sub B. 4 a urmăritului de 7/24 parte din imobilele înscrise în c. f. a comunei Bucosnița (din circumscripția Judecătoriei mixte Caransebeș) Nr. coalei c. f. 69 sub A. III. 1—3 No. top. 647 arător în Stricata de 222 stp. No. top. 648 fânaț în Stricata de 425 stp. No. top. 649 arător în Stricata de 322 stp. a cărei preț de strigare va fi de 750 lei; sub A. IV. 1—2 No. top. 652/1 fânați în Stricata de 105 stp. No. top. 653/1 arător în Stricata de 1 jug. 175 stp. a cărei preț de strigare va fi 1125 lei, sub A+4 No. top. 651/1 arător în Stricata de 668 stp., a căru preț de strigare va fi de 375 lei, sub A+5 No. top. 651/2 fânați în Stricata 538 stp. prețul de strigare 375 lei, sub A+8 No. top. 1643/2 fânaț în Romoaze 1 jug. 823 stp. prețul de strigare 750 lei; asupra porțiunei urmăritului de sub B. 4, de 7/48 parte din imobilul înscris în coala cf. No. 70 a comunei Bucosnița sub A. I. 1—2 No. top. 652/2 fânaț în Stricata de 17 stp. și No. top. 653/2 arător în Stricata de 1 jug. 722 stp. a cărei preț de strigare va fi 750 lei, asupra porțiunei urmăritului de sub B. 4, de 1/4 parte din imobilele înscrise în coala cf. No. 452 a comunei Bucosnița sub A. I. 1—2 No. top. 161/1 casa No. 22 cu curte în Intravilan de 25 stp. No. top. 162/1 Grădină în Intravilan de 110 stp. a cărei preț de strigare va fi 1500 lei, A. II. 1—2 No. top. 161/2 Curte în Intravilan de 77 stp. No. top. 162/2 Grădină în Intravilan de 329 stp., a cărei preț de strigare va fi de 375 lei, A. III. 1—2 No. top. 653/3 arător în Stricata de 1 jug. 300 stp. No. top. 654 fânaț în Stricata 155 stp., prețul de strigare 1125 lei; A. IV. 1—2 No. top. 1641 arător în Romoază de 515 stp. No. top. 1643/2 fânaț în Romoază de 6 jug. 717 stp., a cărei preț de strigare va fi 2250 lei, A. V. 1 No. top. 1642 pădure în Romoază de 671 stp., a cărei preț de strigare va fi 750 lei; A+1 No. top. 122 grădină în Intravilan 385 stp. a cărei preț de strigare va fi 225 lei, A+2 No. top. 125 grădină în Intravilan de 1527 stp. a cărei preț de strigare va fi

Redactor responsabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eparhial.

375 lei, A+3 No. top. 650 grădină în Stricata de 1 jug. 172 stp., a cărei preț de strigare va fi 750 lei; și A+5 No. top. 1240/1 fâneață în Luncă de 1 jug. 363 stp., a cărei preț de strigare va fi 750 lei; fără atingerea dreptului de uzufruct viager intabulat asupra 1/5 parte din porțiunile urmăritului din coalele cf. No. 69 și 70, în favoarea vād. Semenica Ioan Bejerița născ. Ștefanuți, dom. în Bucosnița. Pentru încasarea creanței de 18750 lei capital, spese de proces și de executare de 9715 lei, fixate până acum, spese de 600 lei fixate acum pentru cererea de licitație.

Fixează termen pentru ținerea licitațiunii **pe ziua de 19 Noemvrie 1937, ora 10 la casa comunală a comunei Bucosnița.**

În baza art. 150 legea LX din 1881, condițiunile de licitație se stabilesc după cum urmează:

1. Porțiunea de imobile supusă la licitație nu pot fi vândute cu preț mai mic de cât prețul strigării (art. 10 a legii pt. unificarea unor disp. ref. la executarea silită).

2. Cei cari voiesc să liciteze sunt datori să depoziteze la delegatul judecătoresc, drept garanție 10% din prețul de strigare în numerar sau în efecte de cauțiune, socotite pe cursul fixat în art. 42 LX. 1881, ori să predea aceluiaș delegat chitanța de depozitare judecătorească, prealabilă a garanției și să semneze condițiunile de licitație (art. 147, 150, 170, legea LX. din 1881, art. 21 XLI. 1908)

3. Dacă nimeni nu oferă mai mult, cel care a oferit pentru imobil un preț mai urcat de cât cel de strigare, este dator să completeze imediat garanția fixată după procentul prețului de strigare până la acelaș procent al prețului oferit. Dacă nu îndeplinește această îndatorire, nu se va ține seama de oferta sa și nu mai poate lua parte la licitație, care se va continua fără amânare.

Caransebeș, 28 August 1937.

Leo Petö s. s. judecător. I. Ianoșiu ss. aj. dir. c. f.

Pentru conformitate: D. Lăzărel dir. c. f.

Brâne preoțești

dela cele mai renumite fabrici și cu prețuri convenabile de vânzare la **Librăria diecezană.**

Obiecte bisericesti

dela cele mai renumite fabrici, se află de vânzare la **Librăria Diecezană**

Tiparul și editura Tipografiei Diecezane, Caransebeș.

